

Esirukous ja esirukouspyynnöt Tuomasmessussa

Tuomasmessu tunnetaan musiikistaan, mutta monille siellä tärkeintä on rukous. Esirukousosio on messun alkupuolella ja sen aikana ihmiset kiertelevät rukousalttareilla kirjoittaen lapuille omia rukouksiaan. Mitä rukouksille tapahtuu messun jälkeen? Pirjo Kantala, Tuomasyhteisön hiljattain eläkkeelle jäänyt pappi, kertoo.

Muutamia vuosia sitten pysähdyin katselemaan Pyhän Antonius Padovalaisen patsasta Santa Maria in Trasteveren kirkossa Roomassa. Jokainen patsaan rakonen oli täytetty pienillä paperilappusilla, joihin oli kirjoitettu rukouspyyntöjä. Lappuset oli taiteltu ja niitä oli röykkiöittäin myös pyhimyksen jaloissa. Rukoileeko joku rukouspyyntöjen puolesta, pohdin. Se jäi satunnaiselle kulkijalle epäselväksi. Rukouspyynnön jättäjälle riitti kenties, että tämä ihmeidentekijäpyhimys taivaassa rukoili hänen puolestaan.

Seuraavana sunnuntaina katselin ihmisiä Helsingin Mikael Agricolan kirkon sivukäytävillä tungeksimassa rukousalttareilla, kirjoittamassa rukouspyyntöjä seinää vasten, jättämässä niitä koreihin. Muutama pyyntö valittiin luettavaksi Tuomasmessun esirukouksen aikana.

Messun jälkeen noin 150–200 rukouspyyntöä jaettiin kirjekuoriin ja lähetettiin rukousryhmille, jotka rukoilivat ja edelleen rukoilevat rukouspyyntöjen puolesta seuraavan viikon aikana. Esirukouslappusten lisäksi rukouspyyntöjä tulee tekstiviesteinä, netin ja Askel-lehden kautta. Parhaimmillaan muutama vuosi ennen pandemiaa rukouspyyntöjä kertyi vuodessa noin 11 000.

”Kuka tarvitsee kirjoitettuja rukouspyyntöjä? Ei kai ainakaan Jumala.”

Tämän toteamuksen kuulin joskus kriittiseltä messukävijältä.

Moni ihminen kokee olevansa oman elämänsä ja sen huolien kanssa yksin. Yksin myös rukoillessaan, tuntuu kuin kukaan ei kuulisi ja rukous pyörii lähinnä oman pään sisällä. Messuyhteisössä sanoitettu ja jaettu rukous saa muodon ja kuulijan. Asiansa voi kertoa esirukouksessa rukousavustajalle tai jättää kirjoitettuna esirukouspyyntönä luettavaksi messussa tai seuraavalla viikolla rukousryhmässä. Syntyy kokemus, että en ole enää yksin asiani kanssa, vaan tiedän, että joku ajattelee huolen aiheittani ja puhuu siitä Jumalalle. Esirukouspyynnön sanoittaminen lausuen tai kirjoittamalla luo muodon ja tekee todeksi pyynnön sisällön, sen mitä tarvitsen tai kaipaan. Jaettu

esirukouspyyntö vahvistaa uskoa ja toivoa, mutta erityisesti tietoisuutta yhteisön kannattelusta. En ole yksin.

Dialogia Jumalan kanssa

Jumala on Sana: hän puhuttelee meitä. Meidän rukouksemme on vastaus hänen puhutteluunsa, sanoin tai sanoitta. Hengellisessä elämässä on viime vuosina korostettu sanattoman rukouksen, meditaation ja kontemplaation merkitystä. Monen rukoilijan kokemus onkin se, että sanat vähenevät ja hiljainen läsnäolo lisääntyy. Oraatio muuttuu kontemplaatioksi.

Sanojen käyttäminen itseilmaisuuksiin on kuitenkin ihmiselle ominainen kyky ja tarve. Meillä on tarve sanoittaa asioitamme toinen toisillemme, mutta myös Jumalalle. Kulttuurinen ja koulutuksellinen taustamme vaikuttaa siihen, mitä ja miten sanoitamme asiamme. Joku saattaa hyvin yksinkertaisin ja rujoin sanoin purkaa huolensa paperilappuselle tai tekstiviestiin. Kynnys tällaiseen rukoukseen on matala.

Rukouksesta keskusteltaessa pyyntörukousta pidetään joskus toisarvoisena, joka sopii kyllä aloittelijalle, mutta siitä täytyy kasvaa vähitellen pois hengellisen elämän syventyessä. Tuomasmessussa tämä on osoittautunut vääräksi uskomukseksi. Osallistujilla riittää asioita ja ongelmia, kun on lupa ja hyväksytyä kertoa tai kirjoittaa tarpeistaan ja toiveistaan. Jeesuskin opettaa meitä pyytämään jokapäiväistä leipää. Rukoukseen kannattaa aina rohkaista, olipa pyynnön sanoitus kuinka kömpelö tai hauras tahansa. Jokaisella on oikeus sanoittaa huolensa ja siihen rohkaisee hyväksyntä ja rohkaisu esirukouksen kirjoittamiseen. Syntyy haparoiva rukous, yhteys ihmisen ja Jumalan välille joko yhdessä yhteisön tai toisen rukoilijan kanssa.

Wilfrid Stinissen kirjoittaa: "Oman järjen kuunteleminen, kun se sanoo, että Jumala jo tietää mitä me tarvitsemme eikä meidän siksi pidä "intää" sitä, merkitsee joutumista vaaralliseen ansaan. Juuri meille itsellemme on tärkeätä, että rukoilemme sitä, mitä tarvitsemme. Silloin meille selkiytyy, että kaikki on lahjaa, että jokainen hyvä anti ja jokainen täydellinen lahja tulee ylhäältä, taivaan tähtien Isältä (Jaak.1:17). Jo pelkästään tämä, että voimme nostaa kaikki pienet päivittäiset tilanteet Jumalan eteen rukoillen hänen apuaan, on itsessään lahja, joka antaa koko elämälle uuden ulottuvuuden."

Myös Jumala tahtoo, että lähestymme häntä, että pyydämme häneltä. Hän haluaa vastata meille. Rukous on jo yhdistymistä Jumalaan ja esirukouksessa rukoillessani toisten puolesta astun myös ulos oman itseni ympyrästä. Ajattelen toisia ja heidän tarpeitaan. Jätän oman itsekkyyteni ja omat ajatukseni kiinnittyäkseni jonkun toisen elämään.

Uskontopsykologian näkökulma esirukoukseen

Amerikkalainen uskontopsykologi *Donald Capps* tarkastelee pyyntörukousta analyysissään rukouksesta rooliteoreettisin termein ja pitää sitä keskeisimpänä ja problemaattisimpana rukouksen muotona. Pyyntörukouksen olemuksen voi hänen mielestään ymmärtää parhaiten kommunikaation näkökulmasta. Pyyntörukouksen keskeisimmät kysymykset ovat: "Tavoitanko Jumalan?" "Kuuleeko Jumala minua?". Kun ihmiseltä kysytään, miksi hän rukoilee, hän useimmiten vastaa: "Jumala kuulee ja vastaa rukouksiini."

Capps etsii vastausta tähän kysymykseen ja selitystä sisäiselle kommunikaatiollemme Jumalan kanssa lapsen kehityksestä. Lapset huomioivat 9–12-vuotiaina erityisen tarkasti ihmissuhteisiin liittyviä kysymyksiä ja tästä syystä ihmissuhteet ja niiden sisältö vaikuttavat myös lapsen uskonnollisuuden kehittymiseen. Se, mitä lapsi havainnoi ja oppii ihmissuhteista, muodostuu osaksi lapsen uskonnollisuutta ja liittyy juuri pyyntörukouksiin. Tämän kehityksen seurauksena pyyntörukoukset tulevat osaksi lapsen rukouksia luonnollisella tavalla. Rukous ei ole lapselle yksisuuntaista kommunikaatiota vaan kaksisuuntaista kommunikaatiota, jossa rukoillessa saa vastauksen. Psykologisesti nähtynä pyyntörukous on Jumalan ja ihmisen välistä dialogia.

Jälleen skeptikko kysyy, miten voimme olla varmoja, että Jumala vastaa. Vasta silloinhan voimme puhua dialogista. Ihmisellä on kyky aavistaa vastauksia vuoropuhelussa, varsinkin hyvin tuttujen ihmisten kanssa. Uskonnollisen tradition kautta olemme oppineet, miten Jumalalla on tapana vastata. Raamattu ja kristillinen traditio kertoo meille Jumalan vastauksista ylipäätään rukouksiin, mutta myös pyyntörukouksiin. Sitä kautta olemme oppineet rukouksen sisäistä dialogia, joka on uskomme olemus ja sielu. Olemme oppineet Jumalan tavasta vastata tai olla hiljaa. Kristittyinä kanssakulkijoina, sielunhoitajina ja hengellisinä ohjaajina käytämme tätä sisäistä tietoa Jumalasta hyväksemme rukouksessa.

Vastaako Jumala rukouksiin?

Progressiivisen teologian näkökulmasta rukous muiden ja omasta puolesta tuntuu olevan ongelmallista. Pyyntörukouksessa pyydetään jotakin itselle tai toiselle, esitetään Jumalalle toivelistoja, joiden esittäminen saattaa tuntua hölmöltä. Ehkä vielä hämmentävämpää on ajatuksen taustalla oleva maaginen jumalakäsitys, käsitys Jumalasta, joka toisinaan tekee intervention elämäämme, toisinaan taas ei. Sukua tälle ajattelulle ovat kysymykset, miksi Jumala ei pelastanut ihmisiä holokaustin kauhuista tai miksi viattomille lapsille tapahtuu kauheita asioita.

Amerikkalainen raamattututkija *Marcus J. Borg* kirjoittaa, että vaikka hän ei usko interventionistiseen Jumalaan, hän rukoilee silti itsensä, perheensä ja niiden, joiden puolesta on pyydetty esirukousta. Hän rukoilee rauhaa ja oikeudenmukaisuutta maailmaan. Miksi, jos hän ei usko interventionistiseen Jumalaan?

Borg rukoilee monistakin syistä; tuntuu luonnolliselta rukoilla, sillä se on tapa välittää ihmisistä. Jos ei rukoilisi enää toisten, esimerkiksi läheisten ja ystävien puolesta, kun heillä on vaikeaa, tuntuisi kuin ei rakastaisi heitä.

Lisäksi Borg uskoo paranemista pyytävien rukousten vaikuttavan toisinaan. Hän pitää parantumisrukousten pohjalta tehtyjä tilastollisia havaintoja kiinnostavina. Paranormaaleja parantumisia on tapahtunut kautta historian ja niitä tapahtuu edelleen. Monissa niistä rukous on ollut mukana yhtenä tekijänä.

Viimeiseksi Borg lausuu, että jos ei rukoilisi muiden puolesta siksi, että ei ymmärrä, miten rukous toimii, hän syyllistyisi älylliseen ylpeyteen.

Lopuksi

Pyyntörukoukset palvelevat rukoilemisen päätarkoitusta, yhteyden luomista Jumalaan. Tarttuminen kynään ja paperilappuun oman tai toisen asian puolesta, sanojen muodostaminen huolesta tai asiasta ja niiden kohdistaminen Jumalalle, luo yhteyden ihmisen ja Jumalan välille. Se on jo rukous. Ehkä Jumala tietää asiamme, mutta läheisyys on sitä, että on läheinen suhde. Suhde Jumalaan syvenee, kun häneen ollaan yhteydessä ja hänelle avaudutaan, kun vietämme aikaa jumalasuhteessamme ja muistutamme itseämme siitä.

Kirjallisuus:

Heikki Kotila, toim.: Tuomasmessu – uskon juhla. Kirjapaja.

Wilfrid Stinissen: Syvemmälle rukoukseen. Kohti hengellistä ydintä.

Antoon Geels – Owe Wikström: Uskonnollinen ihminen, Johdatus uskontopsykologiaan, s.108–110. Kirjapaja.

Marcus J. Borg: Kristinuskon sydän. Uudelleen löydetty usko. Copyright Tuomas von Martens.